

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu : 1953

İÇİNDEKİLER

Denizde Yaşayan Memeli Hayvanlar (Kısım XI)	1	Batı Afrika Açıklarında Balık Üre- timi Onbeş Yılda Yüzde Altyüz Art- mıştır	14
Norveç, Şahsî Teşebbüsler Ülkesi (*)	7	Dünya Balıkçılık Âlemi	22

KASIM 1966

CİLT: XIV

SAYI : 11

ET ve BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARAFINDAN YAYINLANIR

BALIK ve BALIKÇILIK

Sahibi : ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bu Sayıda yazı işlerini fiilen
idare eden

HULUSİ UTKAN
Abone Şartları :

Adres ve Müracaat Yeri

ET VE BALIK KURUMU
İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ
BEŞİKTAŞ — İSTANBUL
Telefon : 47 39 30

YILLIK 15 LİRA
HARİCE 30 LİRA

İlan, Müdürlükle
kararlaştırılır.

Not : Basılmak üzere gönderilen yazılar, Heyetçe incelenir, uygun bulunları basılır.

FRİGORİFİK GEMİ VE MOTORLARLA DONMUŞ VE TAZE HER TÜRLÜ

BALIK
ET
MEYVA
SEBZE

Dahili ve harici nakliyatı en emin
ve en ucuz bir şekilde yapılır

E. B. K.
İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

EBK 82/1966

Kapak Resmi : Kuzey Norveç'in karlı dağlarının gölgesinde Lofoten balıkçı limanı (Resim Fishing News International adlı dergiden alınmıştır).

Basıldığı Tarih: 29/11/1966

26 OCAK 1967

Devlet Neşesi

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu : 1953

ET ve BALIK KURUMU TARAFINDAN HER AY YAYINLANIR

CİLT: XIV

SAYI: 11

KASIM 1966

DENİZDE YAŞAYAN MEMELİ HAYVANLAR (KISIM XI)

Yazan : Emekli Koramiral
Şeref KARAPINAR

Modern balina avcılığının dünya denizlerine yayılması :

Sven Foyn zıpkın topunun, icat edildikten sonra evvelâ Norveç sahillerindeki balinalar üzerinde tecrübe edilmiş olduğunu evvelce yazmıştık. Bu sahillerde hâlâ Finback (Balaenoptera physalus), Bottlenose (Hyperoodon rostratus) ve Sei (Balaenoptera borealis) türleri avlanmaktadır. Zıpkın topunun başarılı neticeler göstermesi ile istimali İskoçya ve diğer sulara yayıldı. 1904 de Kaptan Larsen Güney kutbu balina avcılığı kumpanyasını tesis etti. Bundan sonra balina avı endüstrisi Güney kutbu avcılığı ile süratle gelişti. Norveç, İngiltere ve Arjantin şirketleri Güney kutbunda çalışmaya başladılar. Fakat esas avcılık Norveçliler tarafından idare edildi. Bu faaliyetin merkezi olan Falkland adaları South Georgia, South Orkneys, South Shetlands ve South Sandwich adalarında üsler kuruldu. Ve böylece Japonya hariç dünya balina istihsalinin üçte ikisi güney kutbunda elde edildi. 1927 - 1928 av mevsiminde buzların arşimal dağılması neticesinde balina avcıları

buz kitlelerinin kenarlarını takip ederek daha güneylere inmek imkânını buldular. Ve bu mevsimde balina avı istihsali Güney kutbunda 804.000 varile (136.000 ton) yükseidi. 1925 den itibaren Ross denizinde de balina avı yapılmaya başlanmıştır.

Açık denizlerdeki balina avcılığı fabrika gemileri kullanılmaya başlandıktan itibaren artmış ve büyük kazançlar sağlamıştır. Güney kutbu sularından başka Afrika sahilleri de bu avcılığa sahne olmuştur. Bu sahillerde Humpback (Megaptera nodoza) avlanan başlıca balina türü olmuştur. Avcılığın sahil istasyonlarından uzaklaşmasıyla balinaların imhası büyük ölçüde artmıştır.

Avlanan balinaların ana gemisinde işlenmesi :

Avlanan balinaları ırgat veya vinçlerle fabrika gemisinin içindeki geniş platforma çekilmeden evvel hayvanın geniş kuyruk kanatları kesilir ve vücuduna bir zincir takılarak fabrikaya çekilir. Bu fabrikada stim kuvvetinden faydalanılmaktadır. Balina gemisinin meyilli rampasından çekilerek parçalama mahalline getirilir. Burada gayet mahir ve tecrübeli balina kasapları hayvanın başından V şeklinde parçalar keserler ve sarkan bu parçaları kancalarla emniyete alırlar. Bu kancalara bağlı halat vinçe takılmak suretiyle hayvanın bütün boyunca ensiz uzun yağ parçaları soyularak çıkarılır. Sonra bunlar tekrar kesilerek 20 şer kiloluk parçalar haline getirilir. Bu parçalar kazanların içine atılır. Balinanın deri altı yağları bu şekilde alındıktan sonra en iyi etleri yiyecek maddesi olarak kullanılmak üzere ayrılır. Geri kalan cesedin hepsi gayri muntazam şekilde doğranarak et - kemik kazanlarına atılır. Bütün bu işlerde hokey sopalarına benzeyen uzun bıçaklarla stimle çalışan bıçak ve testere makineleri kullanılmaktadır. Hayvanın bütün parçaları kaynamağa atılmadan evvel döner bıçaklarla, et makineleriyle çok ufak parçalar halinde kıyılmaktadır. Şimdiki modern kazanlar 65 libre tazyikle çalışan stim kazanlarıdır. Bu kazanlar sabit platformlar üzerine tesbit edilmiştir. Bir kazan günde 20 varil (takriben 3.6 ton) yağ eritir. Her fabrika gemisinde bu kazanlardan birçoğu faaliyet göstermektedir. İstihsalin seri yapılabilmesi ve bilhassa fazla ihtiyaç görülen tatlı su tasarrufu için tedbirler alınmıştır. Bu usullerle bir fabrika gemisinde günde et ve kemik bakiyesinden 150 varil ve deri altı yağlarından 225 varil yağ istihsal edilmektedir. Eritilen yağlar dökme halinde büyük tanklara doldurulur. Yağı tamamıyla alındıktan sonra kalan et, kemik ve yağ küspeleri hayvan yeminde, insan gıdasında ve sun'î gübre imâlinde kullanılmak üzere fırınlarda kurutulur ve övütülür.

12.000 tonluk bir ana gemisinde 7 yağ kazanı, 1 kemik kazanı, ve 12 et-kemik kazanı bulunmaktadır. Bir ana gemisi refakatinde çalışan 3 av gemisi 180 mürettebatı ile günde 12 balina avlayabilmektedir. Bugün eski yolcu gemilerinden tadil edilerek balina fabrika gemisi haline getirilmiş 17.000 tonluk tekneler vardır.

Balinalardan istihsal edilen maddeler :

Bir balinanın burnundan kuyruğuna kadar hiç bir yeri israf edilmemektedir. Yağ sanayiinde, gıda sanayiinde, sun'î gübre ve hayvan yemi malzemesi olarak

kullanılan ham maddeler istihraç edilmektedir. İştial maddeleri için gliserin, margarin, sabun, yağlama yağı, ve hatta parfüm yapılmak üzere balina yağlarından istifade edilmektedir. Bilhassa A vitamini bakımından çok zengin olan balina karaciğerinden vitaminler elde edilir. Guddelerinden insülin ve hormonlar istihsal edilir. Kanatlarından tutkal sanayiinde kullanılan ham madde çıkarılır. Yalnız Sperwhale türünde ve nadir olarak bulunan Ambergris parfüm endüstrisinde kokunun tesbiti için kullanılmakta olup çok az istihsal edildiğinden ticarete yüksek fiyatlarla muamele görmektedir.

Yapılan araştırmalar neticesinde 80 - 100 ton ağırlığında bir balinanın 300 sığira muadil olduğu, ağırlığının % 46.3 ünün et, % 23 ünün yağ verdiği ve yalnız dilinden 600 kilo yağ alındığı tesbit edilmiştir.

Balina eti Japonyada taze veya konserve gıda maddesi olarak kullanılır. Norveçliler taze baline stekini çok severler. Bunlar 20 kiloluk parçalar halinde hususi frigorifik vagonlarla nakledilir. Fiyatı sığır etinin takriben yarısına muadildir. Balinanın yalnız en iyi et kısımları yenir. 50 kadem boyundaki bir balinadan insan yiyeceği olarak ancak iki buçuk ton et istihsal edilebilmektedir. Etlerindeki lezzet balinanın yaşı ile alakalı görülmektedir. Ergin çağa henüz gelmemiş olan fertlerin eti penbe olur ve lezzetlidir. Yaşlı fertlerin etinde hoş gitmeyen bir koku mevcutsa da konserve edildiği zaman bu koku zâil olmaktadır. Balina eti lezzet itibariyle dana eti ayarında kabul edilmektedir. Kanı tamamiyle akıtılmış olan balinaların etleri daha makbul sayılmaktadır. Balinalardan çıkarılan kaba etler hayvanat bahçelerinde, sirklerde ve kürkleri için beslenen ve üretilen tilki, vizon gibi av hayvanları çiftliklerinde yem olarak kullanılır. Kürkü pek pahalı olan vizonlar balina etini çok severler. Balinanın et ve kemiklerinden elde edilen balık tozu tavuk ve tavuk yemi olarak kullanılmakta ve sun'î gübre istihsalinde büyük faydalar sağlamaktadır. 1948 de avlanan 32 metre boyunda, ve 136 ton ağırlığındaki bir Blue Whale (*Sibbaldus musculus*) türünü parçalamak için 80 kişi dört saate yakın çalışmışlardır. Bu balinadan ortalama 20 ton yağ, 12 ton deri, 8.5 ton kemik (yalnız kafatası 4 ton), 61,5 ton et, 14 ton kan, ve 3 ton dil istihsal edilmiştir.

Hemen bütün CETACEA'lardan ekle sâlih iyi et temin edilebilmektedir. Bir zamanlar bazı Yunus türlerinin eti makbul sayılır ve Roman katolik memleketlerde et yenilmeyen perhiz günlerinde balık eti farz edilerek yenilmesine müsaade edilirdi. Common porpoise türü yunuslar eskiden bilhassa eti için büyük ölçüde avlanırlardı.

Balinalardan istihsal edilen ve ticari kıymeti bir zamanlar pek yüksek olan balina çubuğu ile bugün dahi balina avcılığının esas hedefini teşkil eden balina yağları hakkında daha etraflı izahat vermeği faydalı görüyoruz:

Balina çubuğu (Baleen veya Whalebone):

Umumiyetle MYSTACOCETİ altordosuna mensup TOOTHLESS WHALE grubuna dahil balinalarda ve bilhassa BALAENIDAE familyasını temsil eden RIGHT-WHALE'lerin ağzında bulunan saçaklı, uzun süzgeç dişlere verilen isim olup ti-

carette bu isimle muamele görmektedir. Hayvanın ağzının damak kısmında teşekkül etmiş ve uzamış olup boynuz dokusu karakterinde olan balina çubuğu ticarettte üç cinsde ayrılmaktadır:

1 — Greenland whale (BALAENA MYSTICETUS) türünden istihsal edilen cinsde GREENLAND denir.

2 — Güney kutbunda avlanan BLACK WHALE (BALAENA AUSTRALIS) türünden istihsal edilen cinsde SOUTH SEA denir.

3 — JAPANESE WHALE (BALAENA JAPONICA) türünden istihsal edilen cinsde ise PACIFIC yahut AMERICAN adı verilmiştir.

Bunların içinde makbul olanı GREENLAND balina çubuklarıdır. Bu çubuklar kuzey balina avcılığının büyük bir endüstri kolu halinde bulunduğu ilk zamanlarda yüksek bir ticari kıymeti haiz bulunuyordu.

Balina çubuğu pazara temiz ve düzgün bir halde sevk edilir. Bu maksatla balina çubukları takriben oniki saat kaynatılır ve yumuşak bir hale getirilir. Böylece icabında kullanılacağı maksada göre dar şeritler halinde veya kıl inceliğinde lifler şeklinde kesilmeğe müsait bir hal alır. Balina çubuğu, hafif, fleksibil, dayanıklı ve elyaflı olup lifleri birbirine dolaşmadan muvazi vaziyette teşekkül etmiştir. En eski istimal sahası olarak XIII. asırda miğferlerde sorguç tüyü olarak kullanıldığı bilinmektedir. Çok eski devirlerden bugüne kadar kullanılmakta olduğu bir saha da şemsiye ve korse sanayiidir. Bugün kadın şapkacıları, terziler, ve mekanik maksatla kullanılan fırça imâli gibi sahalarda hâla kullanılmaktadır.

XVII. asırda balina çubuğu ilk defa İngiltere pazarlarına geldiği zaman tonu 700 sterlinden muamele görmüştü. XVIII. asırda tonu 350 -500 sterline satılmış, XIX. asrın bidayetlerinde ise tonu 25 sterline kadar düşmüştür. Bundan sonra uzun müddet fiyatı tonu 200 - 250 sterlin arasında muamele görmüştür. Son zamanlarda bu cins balina avının azalması ile baline çubukları nedret kesbettiğinden GREENLAND cinsi balina çubuklarının tonu 2000 sterline kadar yükseldiği vâki olmuştur. Bir balinadan ortalama 300 libre civarında balina çubuğu istihsal edilmektedir.

Balina yağı (Whale oil):

Modern balina avcılığının esas hedefi balina yağı istihsalidir. Balinalardan istihsal edilen yağlar iki esas sınıfa ayrılmaktadır:

1 — SPERM WHALE yahut CACHALOT (PHYSETER CATODON) denilen balina türünün ve kısmen de ZIPHIODIS genüsünün kafatası boşluğundan çıkarılan SPERM OİL yahut SPERMACETİ denilen yağ.

2 — Bütün CETACEA'lardan ve bilhassa RIGHT WHALE (BALAENA genüsü) ve RORQUAL (BALAENOPTERA ve MEGAPTERA genüsleri) balinalarından istihsal edilen vücut yağları (bu yağlara BLUBBER denir).

Sperm oil, normal vücut yağlarından değildir. Çünkü yalnız gliserin zerreciklerini ihtiva etmektedir. Aynı zamanda yüksek MONOHYDRIC ALIPHATIC al-

kolle katışık yağ asidinden terekküp etmektedir. Bu yüzden sıvı halindeki bal mumu (Sulu mum) katagorisine dahil edilmiştir. Ergin bir SPERM WHALE'den azami 145 varil yağ istihsal edilir. Ortalama olarak dişilerden 25, erkeklerden 75 90 varil yağ çıkarılabilmektedir (beher varil 230 libre yağ ihtiva eder). SPERM WHALE'lerin vücudundan ve bilhassa başından alınan çiğ yağlarda büyük miktarda SPERMACETİ vardır. Bu yağ hayvandan almır alınmaz derhal berraklaşır ve sıvı haline gelir. Fakat sonra tekrar katılaşır. Tasfiyehanelerde bu yağ günlerce soğuk hava depolarında bırakılır. Bu depolarda hararet 32 derece Fahrenheittır. Burada hidrolik preslerle tazyik edilir ve muhtelif testlere tabi tutularak başlacı CETYL PALMITATE'den ibaret bulunan ham SPERMACETİ istihsal edilir.

SPERM OİL soluk sarı renkli ve hafif balık kokusu olan bir yağdır. Büyük ölçüde ince makine aksamunun yağlanması için kullanılır. Takriben aynı evsafıta olan ve POAR SPERM OİL adı verilen nevi BOTTLENOSE WHALE (HYPEROÖDON ROSTRATUS) adındaki balina türünden istihsal edilir. Burada her fert ortalama sekiz varil yağ vermektedir. Ticarete hakiki SPERM OİL dan daha düşük fiyatta muamele götür.

BLUBBER denilen hayvanın deri altı yağ tabakalarından istihsal edilen yağ bütün CETACEA'lardan alınmakta olup bu evsafı itibariyle hakiki hayvan yağıdır. Hemen hemen tamamıyla GLYCERİDES'den ibarettir. Eskiden bu yağa TRAIN OİL denilirdi. Tamamiyle ergin çağa gelmiş fertlerden istihsal edilen BLUBBER yağ miktarı muhtelif spesilere göre aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir:

Balina cinsi	İstihsal edilen yağ miktarı (31,5 galonluk varil olarak)
Right whale (Pacific)	25 — 250
Right whale (Atlantic)	25 — 150
Humpback whale (Pacific)	10 — 110
Humpback whale (Atlantic)	10 — 100
Finback whale (Pacific)	10 — 70
Finback whale (Atlantic)	20 — 60
Californian gray whale	15 — 60
Orca yahut Killer whale	1 — 6
Beluga yahut White whale	1 — 3

Balinaların vücut yağları tabii halinde soluk sarı renkli olur. Eritildiği zaman su rengini alır. Gayet hafif balık kokusu taşıyan bu yağ incelik derecesine göre sıfır ve bir numara olarak sınıflandırılır. Bu yağlar alındıktan sonra kalan posa tekrar muamele görmek suretiyle daha koyu renkli olan iki numara yağ istihsal edilir. Bu da çıkarıldıktan sonra kalan posaya balinanın işe yarar bütün kısımlarından arta kalan cesedinden kalan et ve kemikleri ilâve edilmek suretiyle tekrar kaynatılır ve 3 numara adını taşıyan en koyu renkli yağ elde edilir.

Diğer deniz memelilerinden elde edilen yağlarla mukayesesinde balina yağı umumiyetle daha fazla asidi ihtiva eder. En iyi kalite balina yağı yanıcı madde

olarak veya sabun sanayiinde kullanılır. Fakat son senelerde bütün balina işleyen memleketlerde bu yağı hidrojene etmek suretiyle domuz yağı yerine margarin imalinde kullanmağa başlamışlardır. En fazla istihsal yapan Norveçliler 1904 senesinde avladıkları balinalardan 51.400 varil ve 1907 senesinde ise 704.00 varil yağ istihsal etmişlerdir. Dünyadaki balina yağı istihsali 1925 de 1.072.000 varil, 1926 da ise 1.120.000 varil civarında idi. Büyük Britanya 1926 da 51.000 ton balina yağı ithal etmiştir.

Avlanan balina spesileri :

Balinacılık endüstrisi başlıca 9 spesiye istinat etmekte olup bunlardan SPERM WHALE'den gayrisi tamamıyla WHALEBONE WHALE'lerdir.

Atlantic right whale (EUBALAENA GLACIALIS) türünün avcılığı ile başlayan balina endüstrisi bilhassa XII. ve XIII. asırlarda gelişmiştir. Kutup avcılığı ilk defa 1611 de başlamış ve bilhassa Greenland whale (BALAENA MYSTICETUS) avını istihdaf etmiştir. Sperm whale (PHYSETER CATODON) avcılığı ise takriben üç asır sonra başlamıştır. Southern right whale (EUBALAENA AUSTRALIS) bu ava tahsis edilmiş olan gemiler tarafından büyük ölçüde avlanmıştır. Pacific gray whale (RHACHIANECTES GLAUCUS) ilk defa XIX. asrın ilk yarısında Kaliforniya sahilleri açıklarında önemli miktarda avlanmıştır.

Modern balina avcılığı başlıca iki RORQUAL spesisine istinad etmekte olup bunlar Great blue whale (SIBBALDUS MUSCULUS) ile Finback whale (BALAENOPTERA PHYSALUS) türleridir. Aynı sahalarda Sei whale (BALAENOPTERA BOREALIS) türü de daha az önemli sayılmamaktadır. Humpback whale (MEGAPTERA NODOSA) bir zamanlar modern balina avcılığının en önemli avını teşkil etmiştir. Bazı yerlerde Bryde's whale (BALAENOPTERA BRYDEI) türleri de yakalanmakta idi. Aşağıda isimleri yazılı balina cinsleri Great whale'lere nazaran ticarî kıymeti daha az olmasına rağmen balina avcıları veya balıkçılar tarafından zaman zaman yakalanmıştır. Bunlar: Narwhal (MONODON MONOCEROS), Beluga (DELPHINAPTERUS LEUCAS), Pilot whale (GLOBICEPHALA VENTRICOSA), Bottle nosed whale, (HYPEROODON ROSTRATUS) ve Common porpoise (PHOCOENA PHOCOENA) ile diğer bazı yunus türleridir.

(Devam edecek)

NORVEÇ, ŞAHSÎ TEŞEBBÜSLER ÜLKESİ (*)

Yazan: Melville Dougali
Çeviren: Haydar SÖZER

En güney ucu, aşağı yukarı Aberdeen ve Kuzey yarısı da Şimal kutbu medarında bulunan bu memleket dünyada en canlı ve dramatik bir manzara arz etmektedir. Bu memleketin hemen hemen her şehri, her kasabasında endüstri denize tabi bulunmakta olup; her sosyal seviyede her ticari merkezde de beslenme deniz mahsulüne bağlıdır. Bu memleket Norveç'tir.

Norveç; kıyısı olan bir memlekettten daha başka bir şeydir. Sert, haşin dağ silsileleri, etekleri uzun, rüzgârlı fiyordlar halinde uzayıp, bir cemiyeti, diğer bir topluluktan tamamen ayırmaktadır.

Kısmen toplulukların bu şekilde tecrit edilmesi, kısmen arazinin sert olması ve kısmen de iklimin haşin sebebiyle; Norveç ırkının çok şiddetli ferdiyetçi temayülünü meydana getirmiştir. Norveçliler; kendi soyları tarafından ortaya konan kalıplara nadiren intibak etmekte olup Avrupadan gelebilecek kalıp ve örneklere çok zorlukla intibak ederler. Onların yaşama tarzındaki kuvvet, onlara en uygun düşen ticari sahanın gelişmesine bağlı bulunmaktadır. Onlarca; uzun zaman itimat ve tecrübe edilmiş bir sahanın muhtemel gelişmesini kabul etmeme; bir za-fiyettir.

Norveç'te mesafe insanı şaşırtmaktadır. Roma, Osloya Norveç'in en Kuzey-doğusundaki Tromso'dan daha yakındır. Her fiyord, her koy ve körfeze ait tepe ve tümsekleri takip eden bir hat'ın uzunluğunu şimdiye kadar hiç kimse hesap etmemiştir. Şose ve demiryolları devrinden evvel birçok nesiller için, deniz tek bir ulaştırma vasıtası idi. Hatta, şimdi, gemiler medeniyet için lüzumlu malzemeyi binlerce ufak ufak uzak adalara veya sahildeki topluluklara taşımaktadır.

Endüstri ile ilgili faaliyetler sahasında en kuvvetli olarak hususi teşebbüs Norveç balıkçılık sanayii ile ifade edilmektedir. 53.000 balıkçı dahil, bu sanayi 100.000 kadın ve erkeğe geçim sağlamaktadır. Norveç, balıkçı filosu bakımından Avrupada en başta olup, gemi adedi yönünden dünyanın en ileri memleketlerden biridir. 30 bin ufak tekne, avlanan deniz mahsullerini; insanı şaşırtan sahillerdeki iki bin ayrı merkezlere boşaltırken; daha ziyade ananevi Avrupa modelleri üzerinde inşa edilmiş bir miktar uzak deniz tekneleri de uzak Kuzey limanlarından açılıp Kuzey-batı Atlantik sahalarda avlanmaktadır.

(*) Bu yazı Fishing News International adlı derginin Ekim - Aralık 1965, Dördüncü sayısında yayımlanmıştır.

Hususî Mülkiyet :

Tamamen hususî teşebbüse ait bulunan balıkçı gemilerinden meydana gelen bu filonun büyük bir kısmı, Norveç'in Güney iimanlarından avlanmaktadır. Geçen seneki tahminlere göre bu gemilerin tonajı 1.7 milyona balığ olmaktadır. Filonun terkihi, hususî mülkiyet esasına dayanmaktadır, son yapılan seçimlere kadar 30 seneden beri iktidarda bulunan işçi hükümeti tarafından takip edilen siyaset; büyük şirket veya grupların teşkiline karşı idi. Norveç'te yetkililerin ifadesine göre; **balıkçı filosunun balıkçılar için muhafaza edilmesi istenmektedir.** İngiltere ve Almanya'da olduğu gibi balık sanayiinde bütün avlanma cephesinin bir iki büyük şirket elinde bulundurulması istenmemektedir.

Tahdit Edici Siyaset:

Takip edilen siyaset Norveçliler arasında çok yüksek standardı, haiz denizciliğin gelişmesini teşvik ettiği gibi, balıkçılar için masraflı bir ticaretin modern hale gelmesini sağlamıştır. Halen ufak teknelerde değişiklik dizelde olmaktadır.

Eski teamüle uygun uzak deniz filosunun geliştirilmesi de tahdide tabii tutulmuştur. Birkaç sene evvel, Hükümetçe desteklenen bir komisyon, Kuzey limanlarına uygun bir miktar konvansiyonel trol gemilerinin inşasını tavsiye etmişti. Üç tanesi tamamlanıp hizmete girmiştir. Teşebbüs muvaffak olmamıştır. Tekneler iktisadî olmayacak nisbette büyüktüler. İkişi hiç bir kâr bırakmadıkları için dışarı satılmıştır ve üçüncüsü ise halen bir firmaya kiraya verilmiştir. Yalnız bir tanesi fabrika gemisi «Longva» Aalesun'da Liaaen tersanesinde tanınmış gemi inşaacıları tarafından plânları çizilen bu gemi devamlı kâr göstermiştir, bu durum eski iktidardaki hükümeti bile hayrette bırakmış ve aynı zamanda gemilerin mülkiyet esasına göre işletilmesi prensibini müdafaa eden bir çok münekkitleri utandırmıştır. Aynı tersanede, daha ufak, ikinci frigorifik fabrika gemisi kızığa konmuştur.

Fakat esasında senede 50 milyon sterlingten daha fazla değeri bulunan balık ve balık mamulleri ihracatında, Norveç ufak teknelere güvenmektedir; bu husus; 1960 da bu memleketin avlanma sınırlarını 12 mile teşmilî hususunda aldığı kararda ağırlık merkezi olmuştur; buna rağmen «Tarihi Haklar» maddesine uygun olarak; İngiliz teknelerinin son on senede sahilden altı mile kadar avlanma müsaadesi vardı.

Geniş ihracat hacmine rağmen, Norveç halkı beslenme hususunda balığa bağlı bulunmaktadır. Halkın proteinli gıdasının % 60 ı denizden temin edilmektedir; tipik bir ailenin haftalık gıda programı; aile yemeğinde esas gıdanın haftanın 4 gününde balık ve geri kalan 3 günü ise etle ilgili olduğu görülmektedir. Daima mevcut ringa, hatta morinadan daha fazla olarak Norveç mutbak sanatında esaslı bir mevki işgal etmektedir.

Sınıflandırılmada Meydanagelen Müşköller:

Balığın müteaddit merkezlerden karaya alınması ile, sınıflandırma mevzuun-

da kifayetsiz ve seviyeli bir sistemin sağlanması esaslı bir müşkülât arzettiğidir. İhracatla haşır neşir olmuş bir piyasa için bu husus şüphesiz çok lüzumludur. Frigorifik soğuk tesisleri ve Norveç'in soğuk mağazalarının kısmı azamisini kontrol altında bulunduran frigorifik mağaza şebekesi ile bu istikamette bazı muvaffakiyetli tedbirler alınmış bulunmaktadır; esasında bu gibi teşkilât bütün Norveç sahilinde 150 frigorifik tesis kurmuşur; fakat esas müşkülât, taze balık kalitesinde mülli bir standartın istihsalinde ortaya çıkmaktadır.

Norveç'te avlanan balıkların elden çıkarılma tarzının İngiltere ve diğer Batı Avrupa milletlerinden tamamen farklı olduğu unutulmamalıdır. Meselâ; avlanan balıklar için tüccarların rekabet edeceği büyük piyasa salonları ve balıkçaneler bulunmamaktadır. Norveç balıkçıların vazifesi mümkün olduğu kadar çok balık avlayıp; piyasaya intikâl ettirmektir. Norveç balıkçısı için piyasayı yakalamak korkusu yoktur; çünkü balığın fiyatı mahalli kooperatif ve bu ticaretin muhtelif sektörleri tarafından tesbit edilmiştir. Ancak anlaşmazlıklar halinde hükümet hakem olarak hareket etmektedir.

Tipik bir Norveç balıkçı gemisinin kaptanı avladığı balık miktarı kendisini tatmin ettiği anda sahildeki üssü ile temas sağlayıp, hemen üsse döner. İstihsal ettiği muhtemel balığın cins ve miktarı civardaki en yakın ilgili tüccar ve dondurma tesisi tarafından henüz kendisi limana varmadan öğrenilmiş olur ve malın tamamını muhtemelen satın alacak tüccar gerekli formalite ve malın teslimü ve karaya çıkarılması için hazırlanmış olur. Bu sistem istihsal edilen balık, mahallinde tüketilmek üzere iyi kalite veya ihraç edilecek birinci kalite veyahutta balık unu ve yağı ile ilgili olmak üzere sanayiye verilen balıklar için tatbik edilmektedir.

Ev kadınının ihtiyacı birçok kasabalarda Bergen veya Stavanger gibi merkezlerde (mıktımlar üzerinde kurulan) günlük pazarlardan temin edilir. Bu pazar ve merkezler mahalli ihtiyaçları karşıladığı gibi aynı zamanda cazip yerlerdir. Çeşitli tanklarda teşhir edilen canlı balıklar tezgâhlar üzerinde, ev kadını tarafından seçilir. Bunlar içinde su tankeri bulunan tekneler içinde sağlanmaktadır.

Balık Kalitesi - Parola:

Balık kalitesinin takip edilmesi sanayii için bir parola haline gelmiştir. Bu husus bilhassa Trondheim'de açılan bir sergide kral ve vekiller tarafından belirtilmiştir. Balıkçı filosunun, dün, bugün ve geleceği bütünü ile mütalaa edilmekle beraber; avlanan balık kalitesinde gelişmenin endüstri için esas gaye olduğu beyan edilmiştir.

Bugünkü mevcut filosunun bünyesi içinde bu işin nasıl başarılabileceğini görmek kolay olmayacaktır. Kuzey Denizi ve yakın deniz seferlerinden elde edilen, avlanan balıklar anbarda istiflendiği zaman mutât üzere hazırlanmaktadır. İnce tabaka halinde buzlar avlanan balıkları iyi durumda ve zedelemeyen muhafaza etmektedir. Endüstri balıkçıları, üç veya dört gün denize açıldıklarında bu maksat için hazırlanmış bir kimyevi terkipten istifade etmektedirler. Bilhassa ringa üzerinde çalışan motörlerde balığın sandıklanması şunulmuşur. Sandıklar için kullanılan

esas malzeme tahtadır. Bu şekilde ambalaj edilen balığın evsafının fevkâlade olmasına rağmen plastik sandıklarla yapılan tecrübeler muvaffakiyetsizliğe uğramıştır.

Balıkçı Filosu:

Bugünkü balıkçı filosu; ekseriya kuvvetli dizel motoru ile techiz edilmeyen takriben 50-75 ayak boyunda, 3 ilâ 10 mürettebat arasında değişen ufak açık güverteli balıkçı teknelerine istinat etmektedir. Kışın, Norveç'in Kuzey Atlantik sularında ufak bir midye kabuğu gibi görülen bu teknelerin en büyükleri bütün sene İzlandaya, Şetland ve Orkney'e kadar avlanmaktadır. Bunlar; İngilizlerin asgari boyları 140 kadem olan, uzak deniz trol gemileri ile mukayese edildiklerinde hakikaten çok ufaktırlar. Buna rağmen ne bir gemi, ne de bir insan denizde kaybolmuştur.

Gemi yapımı ile ilgili âtiye ait plânlar; memlekete uzun zamandan beri hizmet etmiş bulunan standard örnekten biraz farklı olacaktır. Balıkçı gemilerinin mülkiyeti ile ilgili siyasetle bazı liberalleşme; siyasi değişikliklerle ortaya çıkmadıkça, avlanmanın, Tromso ve Hammerfest gibi Artik bölgesinde üslenen az sayıda büyük gemiler hariç, ufak gemilerle devam edeceği anlaşılmaktadır. Norveç'in en muvaffak olmuş gemi inşaiyecilerinden birinin ifadesine göre, balıkçılığın geleceği, bazıları balığı taze olarak muhafaza eden ve mütebakisi de donduran küçük kıçtan trawl balıkçı gemilerinden müteşekkil bir filonun meydana getirilmesine bağlıdır.

Hicret Eden Halk:

Diğer birçok memleketlerde olduğu gibi Norveç'in müştereken karşılaştığı bir problem, gençlerin adalardan veya tecrid edilmiş vadilerdeki topluluklardan Güney doğuda Oslo'ya ve Güney batı sahillerindeki büyük limanlara «Güney'e hicreti» dir. Bu temayül; son senelerde şehirler arasında deniz ve hava nakliyatında daha sür'atle ve ucuz ulaştırma vasıtalarının ortaya konması ile çabuklaştırılmıştır. Balıkçı gemilerinde aileden - mürettebat sisteminin tedricen ortadan kalkması neticesi; değişik derecelerde endişeler ortaya getirmektedir. Hususi mülkiyet; balıkçı gemisinin esasında oğul ve yeğenler tarafından işletildiği veya techiz edildiği manasına gelmekte idi. Şimdi gençler; hayatın daha tatlı tarafını aramakta olup; endüstride daha yüksek ücret peşinde koşmaktadırlar; sahillerdeki daha büyük merkezlerin endüstrileşmesi ile, balıkçı filosunun potansiyel elemanlarının birçoğunun ayrılmasına sebep olunmaktadır. Bu husus Norveç'in ânide memleket içi ve ihracat ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda bulunan balıkçı filosunun mürettebat bakımından techiz edilme işini zorlaştırabilecektir.

Fakat bu düşünceye Norveç hükümeti iştirak etmemekte idi. Balık endüstrisinden toplanmaları önliyecek hususi tekliflerin bulunmadığı bildirilmektedir. Maaş bazı bölgelerden nüfusun artırılmasını önlemek hususunda istek mevcuttur. Gençler balık tutmasa bile kendi bölgeleri dahilinde onların tutulması için

alternatif endüstri sahaları meydana getirilmelidir.

Hükümet ve ilgili ilmi müşavirleri tutulan balıkta muvazene ve stoklarda inişlerle alâkadar olmaktadır. Son senelerde lüzumundan fazla gemi münhasıran ringa ticareti ile iştigal etmekte, netice olarak morina balığı avcılığı bundan zarar görmektedir.

Hükümetin esas üzüntüsü morina balığının âtisi olmaktadır. Kuzey Denizde ringe stoklarında azalmanın çok fazla balık avlanması ile meydana geldiğine inanmamaktadır. Tabii sebeplerin buna tesir ettiği kanaati hasıl olmaktadır.

Barentz Denizde çok fazla balıkçılık yapılmaktadır. Halihazırdaki koruma tedbirleri kifayeli değildir, diğerlerinin de nazarı itibare alınması elzemdir. Bu bölgede denizlerde avlanan diğer memleketterle işbirliğinde bulunmak Norveçlileri memnun etmektedir. Misal olmak üzere; Sovyet Rusya son zamanlarda Barentz denizinde balıkçılık gayretlerinin kesafetini azaltmış bulunmaktadır.

Alınacak diğer tedbir olarak; balıkçılıkla iştigal eden diğer milletlerin mutabakatı alındığı takdirde bir kota sisteminin empoze edilmesini nazarı itibare almaktır. Norveç'in avladığı balık miktarında düşüş olmayacağı şüphesizdir.

İyimser manzara :

Norveç'in ihracat ticareti; balık (tâli mahsul ve dondurulmuş) ve deniz gıdası arasında hemen hemen eşit bir ahenk sağlanmıştır. Son senelerde konserve ticaretinde yükselme ve alçalma olmuştur. Dondurma ticaretinden ayrı olarak kooperatif olmayan konserve endüstrisi mevcuttur, bu bakımdan bu sahada teşkilâtlandırılmış pazarlamada eksik olan bir şey vardır.

Buna ilâveten ringa balık yağı ile ilgili olarak kıymetli bir ihracat mevzuu vardır; bu endüstri 1923 de kurulan ilk yağ çıkarma tesislerinin kurulmasından beri şumullü bir şekilde tekâmül etmiştir. Senenin bir kısmında balık yağı ve geri kalan zamanlarda balık unu istihsal eden bir çok fabrikalar Güney sahillerinde birçok merkezlerinde kurulmuştur. Bergen'de bulunan en büyük merkezlerden biri kooperatif olarak 74 atelye işletmektedir. Fazla miktarda ringa yağı stimle çıkarılmakta olup, Norveç ve hemde ihracat için margarin imalatında kullanılmaktadır. Buna ilâveten balık unu ve yağı İngiltere, Fransa, Batı Almanya, Hollanda, Belçika ve Yunanistan'da hazır piyasa bulmaktadır. Ticaretin Doğu Almanya, Polonya ve İtalya'ya teşmili için gayret sarf edilmektedir. İhracat fiyatları hükümetçe tesbit edilmekte birçok fabrikalara ham madde balıklar; balıkçılar tarafından mukaveleye bağlanarak doğrudan doğruya fiyordlarda bulunan fabrika ihtimallerine getirilmek suretiyle sağlanmaktadır.

İhracat ticaretinde, istakoz, deniz hayvanları, karidesle temsil edilen deniz gıdaları yıldız mahsullerdir. Bu çeşitlerden istakoz en birinci sırayı almaktadır, ihracatında canlı veya cansız olarak kolaylık ve lüks gıda oluşu kıymetini artırmaktadır.

İstakoz çiftlikleri veya mağazaları uzak ada topluluklarında tesis edilmektedir, istakozlar mahallinde temin edilip, canlı muhafaza edilmekte, taşınmaya kadar

bu vaziyette bekletilmektedir.

İstakoz için merkez olarak kullanılan birçok topluluklardan biri Kvitsoy olup, burası adalar grubudur ve mahalli balıkçı kooperatiflerinin mühim istakoz toplama istasyonu vaziyetindedir. Bu gruba ait 400 ufak adacıklarda ayakları suya istinat eden sundurmalara, balıkçılar binlerce istakoz getirmektedir.

Sundurmalar 80 ayaklık yapılar olup, yalnız uçları kilitlenebilmektedir; az miktarda güneşin girebileceği iskaraları bulunmaktadır, sundurmaların içersine başka şey konmamaktadır. Duvarlar ve çatı yekparedir. Döşeme denize uzanmaktadır. İçersinde canlı istakoz bulundurulur. Büyük, küçük, her cins istakoz sundurmada kumlara tırmanmakta. Bunlar sundurmada ufak ringa balıkları ile beslenmektedir. Bunlar burada muayyen bir nisbette beslendikten sonra umumiyetle canlı olarak İngiltere, Fransa, Almanya'ya havadan nakledilmektedir.

Esrarengiz Hastalık :

Kendi kendilerini birer ilim adamı gibi yetiştirmiş olan Kvitsoy balıkçıları problemlerine ait bazı şeylerden bahsetmektedirler: yüksek olmayan fiatlardan (2.5 librelik bir istakoz 17.50 Türk lirasına satılmaktadır); istakoz sepetleri için en müsait zeminlerden ve Güney doğudan gelen tehditten; meyilli sahilleri kuşatan şiddetli rüzgârlardan ve istakoz yavrularını öldüren esrarengiz hastalıktan. Bu hastalığa deniz ilim adamlarının henüz teşhis edemedikleri bir virüs sebep olmaktadır. Bu virüs; korunmak için ve evvelce istakoz yemi olarak cürümüş balığın elden geçirilmesinde balıkçıların kullandığı eldivenlerden geçmektedir.

Balıkçı kabuklaşmamış istakozu yumurtaları ile sundurmaya almakta ve gayet tabii tekrar denize atmaktadır. Fakat zaman kaybına sebep olunmaktadır. Kabuksuz istakozla bir şey olmamakla beraber, yumurtadan çıkan yavru istakozlar esrarengiz hastalığa duçar olmakta ve ancak bir kaç hafta yaşamakta ve hiç biri canlı kalmamaktadır.

Ada topluluğu, Birleşmiş Milletlere bir model teşkil etmektedir. Cinayet olmadığından polis te yoktur. Bu ufak topluluk istikrara inanmaktadır. Ham maddenin fahiş masrafları mecbur etmedikçe mal veya depo fiatlarında artırma yapmamaktadırlar. Onların tek dünyası deniz ve ticaret mihverleri denizdir. İklim çok gayri müsaittir. Hemen hemen hiç ağaç yok ve büyük baş hayvan nadirattandır. Deniz tekesi ve istakoz onların «büyük baş hayvan»larıdır.

Adaların 7 uzak deniz purse-seine gırgırdan müteşekkil filosu 18 saatte Şetland veya Orkney'e geçebilirler ve üç günde 6 saatlik avlama ile seyahatlerini tamamlarlar. Keza 30 ufak karides teknesi buradan Kuzey Denizi av sahalarına açılırlar.

Balık avcılarının, tüccarların, işlemecilerin ve dondurucuların arkasında Norveç'in ikinci büyük şehri ve bir zamanların hükümet merkezi Bergen'de ikamet eden ilim adamları da bulunmaktadır. Bunlar, burada, Deniz Balıkçılık Araştır-

ma Enstitüsünün ayrı 9 seksiyonunda, av sahalarının tabii durumlarını araştırırlar, tetkiklerinin sonuçlarını yayımlarlar ve endüstri ile yetkili mercilere bilgi verirler. Çalışmaları, yenilebilecek balık, kabuklu deniz hayvanları, yumuşakcalar, ayı balığı üzerinde biyolojik araştırmaları kapsamakta ve oşinografi problemlerini, plankton, balıkların davranışı ve prodüktivitesi, fizyoloji ve seroloji ile ilgili tetkikleri içine almaktadır.

Bugün ilim adamlarının zihinlerini meşgul eden esas mesele; Kuzey Doğu Atlantikte ringa ve morina stoklarında azalmadır. Bu balıkların yumurta ve yavrularına ait ihtimaller üzerinde, Barentz denizinde üç araştırma gemisi araştırmada bulunmaktadır. Enstitü; Milletlerarası Deniz Araştırma Konseyi, Torry ve Lowestoft'taki İngiliz Deniz Araştırma İstasyonları ile sıkı ilişkiler kurmuştur. Rus ilim adamları ile de temas halindedirler. İlim adamları, modern bir enstitünün idare masrafları ile araştırma gemilerinin idame masraflarının dahil edildiği yıllık 350.000 sterlinglik bütçe ile Norveç için iyi bir iş yapmaktadırlar.

Purse-seine Avcılığında Gelişme:

Norveç'in balıkçılığında refah için paralo purse-seine ile avdır. Esasında ringa için kullanılan torba ağı fazla tatbiki neticesi yalnız Kuzey Denizde 400.000 ton balığın avlanması neticesini ortaya koymuştur, bu miktar avlanan toplam miktarın yarısıdır. Ancak iki senedenberi tatbik edilen purse-seine avcılığında Güney sahillerinde 200-300 tekne, Kuzey sahillerinde 50-60 tekne ve İzlanda açıklarında ise 25 gemiden istifade edilmektedir.

Norveç'liler gelecek yıl purse-seine avcılığında çalıştırılacak gemilerin 400-450 ye varacağına inanmaktadırlar. Balıkçıların dediğine göre; Hollandalılar, deniz dibinde ringaya tesadüf edememişler; İngilizler yüzeyde bulamamışlar; kendileri purse-seine'den istifade ederek hemen hemen orta su derinliklerinde bulmuşlardır. İlim adamları balığın neden yeni derinlikler aradığı hususunda mütalaa vermekten kaçınmışlar ve balıkların beslenmiş buldukları planktonların izahı mümkün olmayan bazı hareketleri ancak takip etmekle yetinmişlerdir. Bu husus ve bunun sebepleri balık avlayanlara, ne de bu ticaretin âletlerini satan power block imalatçılarına üzüntü teşkil etmiştir. Bunun tesiri kendileri için iyi olmuş ve âniden onlara sihirli refah sağlamıştır.

Norveç bir sahil memleketidir; yaşamak için araştıracağı denizden başka bir şeyi yoktur. Denizden Norveç çok şey elde etmiştir; külliyetli balık, çok bilgi, ehil ve cesur gemiciler ve 3,5 milyonluk halkı için yüksek standart hayat. Gelişen ihracat ticareti vasıtasıyla Norveç elân yükselmekte bulunan refaha doğru ilerlemektedir.

BATI AFRİKA AÇIKLARINDA BALIK ÜRETİMİ ONBEŞ YILDA YÜZDE ALTIYÜZ ARTMIŞTIR

«La Peche Maritime»den

16-19 Mart 1966 tarihleri arasında Tenerif'te İspanya - Afrika işbirliği ve ticareti konusunda bir Kongre yapılmıştır. Bu toplantı İspanyol makamlarını, İspanya Yarımadasındaki endüstriyel hareketlerin delegelerini ve siyah Afrikanın yüksek temsilcilerini biraraya getirmiştir. Toplantının hedefi, tropik bölgelerin gelişmesini sağlamak maksadıyla, müşterek bir işbirliği ve ticaret faaliyetinin hatlarını meydana çıkarmaktır.

İki kıta arasında bir hat ve Afrikanın Atlas Okyanusunda Birleşik Amerika Devletlerine doğru ileti bir karakol olan Kanarya Adalarında toplanmış olan bu Kongre, hem İspanyol Yarımadasını hemde Afrikayı alâkadar edebilecek temaları üyelerinin tetkikine sunmuştur.

— Böylece içme suları, hidrolik çalışmalar, yapım teknikleri, endüstriyel soğu ve teşebbüs âmirlerinin yetiştirilmesi meselesi tedricen ele alınmıştır.

La Peche Maritime dergisi, Ramon C. Garcia Cabrera'nın Kongreye sunmuş olduğu «Batı Afrika Balıkçılığı» hakkındaki raporunun önemini belirtmek istemiştir.

Balık avı durumuna, kullanılan usullere, elde edilen sonuçlara ve bunlardan çıkarılabilecek perspektiflere deyinen geniş bir tablo mevzu bahisdir.

P. C.

Okyanus balıkçılığı Batı Afrika ülkeleri ekonomisinde ve hatta siyasetinde büyük önem kazanmıştır. Son birkaç sene içerisinde milletlerarası bir pazar açılmıştır. Yeni organizasyon pazarların istikrarsızlığını, taşıma güçlüklerini, teknik problemleri, iklim değişikliklerini v.b. karşılamaya imkân vermiştir.

Afrikanın, Atlas Okyanusunun doğusundaki balıkçılığın tarihine katılmış olmasından bahsetmek hemen hemen imkânsızdır. İspanyol, Fas, Fransız ve Portekizlilerin Galgo koyu sınırlarına kadar uyguladıkları geleneksel balık avcılığı, müstesna, Dakar ile Kap arasındaki balık avcılığının, rantabl bir balık avcılığına uygun olmayan teknik ve usuller kullanan kayık ve ufak gemilerin faaliyetinden ibaret olmuş olduğu söylenebilir. Ara sıra, Avrupalılara âit birkaç gemi hattıüstüva sularında az veya çok olumlu sonuçlarla avlanmakta idiler. 1950 den itibaren balık avcılığı teşkilâtlandırılmıştır. Artık bugün tekne sahipleri, bilgi olarak sadece kendi teşebbüs zihniyetleri ve mahdut vasıtalarla meçhul bölgelere gitmeye cesaret eden macerperestler değildir. Bugün balıkçı filoları önemli miktarlarda balık avlayıp getirmek üzere, tam teçhizatlı olarak, Dakar'dan denize açılmaktadırlar.

Kuzeyde Fas, İspanyol Sahrası, Moritanya açıklarında, ve Güneyde Angola, Kap açıklarında balıkçı filoları modernleştirilmiş ve sayısı gittikçe artan memleketler balık avlamak üzere bu sulara balıkçı gemileri göndermektedirler.

Dünya nüfusu açlık ve protein yokluğu gibi bir problemi çözümlenmeye uğraştığı bir sırada, ve bağımsızlıklarını elde etmiş olan ülkelerin ekonomilerini sağlam temellere istinat ettirmeleri gerektiği bir sırada, önemli bir olay meydana çıkmaktadır: Okyanusun zenginlikleri esaslı beslenme ve endüstrileşme problemlerinin çözümlenmesine yardım edebilir.

Okyanusun kıyısında kurulan yeni Devletlerin balıkçılık ekonomisi anarşik bir devreden, mahalli balıkçılık ile milletlerarası balıkçılık arasında müşterek bir çalışmaya temayül eden bir organizasyon safhasına geçmek üzere bulunmaktadır.

Pazarlar, taşıma ve ulaştırma mevzuubahistir, ve aşırı miktarda taze, muameleye tabi tutulmuş balık ithalâtı, yalnız mahalli ihtiyaçları karşılamaya değil, fakat, aynı zamanda, Avrupa Amerika ve Asyanın klasik pazarlarını besleyen şirketlere satmaya muktedir mahalli ve modern balıkçı filoların meydana getirilmesile telâfi olunmaktadır.

Başlıca Batı Afrika ülkelerinin balıkçılık endüstrisi durumu aşağıda açıklanmıştır.

MORİTANYA

Pek az Afrika memleketi balıkçılık alanında Moritanyanın geleneğine sahiptir. Moritanyanın ekonomisinde balıkçılık esaslı bir unsurdur. Hernekadar Moritanya Port-Etienne gibi limanlara sahip ise de ekonomik güçlükler birinci derecede bir balıkçılık endüstrisinin meydana getirilmesine engel olmuştur. Su yoksulluğunun sebep olduğu mühim problem yakın zamanda çözümlenecek ve Galgo koyu açıklarındaki ehemmiyetli kaynaklar bu ülkeye gırgır avcılığı bakımından büyük imkânlar bahşetmektedir.

SENEGAL

1962 senesinden evvel Dakar'da orkinoz üretimi yılda 500 tona ulaşmakta idi. 1961 - 1962 mevsiminde 7.000 ton scombridae istihsal edilmiştir. Senegal sularında en çok orkinoz üretiminde bulunmuş iki memleket Japonya ve Fransa'dır. Avlanmış olan diğer cins balıklar 10.000 tona ulaşmıştır. Dakar bir Fransız ve Japon balıkçı üssüdür, fakat, Leh, Rus, Portekiz, İspanyol ve birkaç Yugoslav, Danimarka, Norveç v.b. gemisi de bu üstün istifade etmektedir. Dakar'da bir frigorifik endüstri vardır ve frigorifik yük gemileri üretimin bir kısmını konserve yapılarak Birleşik Amerika Devletlerine sevk edildiği Porto-Riko'ya nakledilmektedir. Üretim bir kısmı da Ortak pazar memleketlerine ihraç edilmektedir.

GİNE

Gine'nin balıkçılık alanında yapılan yatırımlardaki hissesi önemlidir, ve ba-

lık endüstrisi Fransa'dan ithal edilmiş balıkçı filosu ile başlamıştır. Gine bağımsızlığa kavuştuktan sonra, Polonya, Baltik denizinde ringacılıkta kullanılmış teknelerden müteşekkil bir filo göndermiştir. Zira ulusal bir endüstrinin meydana getirilmesi mevzuu tahisti. Bugün, üretimi ve pazarı başarılı surette geliştirmek imkânsız olduğundan, yabancı memleketlerin ve özellikle Japon şirketlerinin yatırım yapmalarına müsaade edilmiştir. Konakry'de donatılan ve bir kaç gün denizde kalabilen endüstriyel balıkçı gemileri SOGUIPOL'a ait on ve özel şirketlere ait dört gemiden ibarettir.

Gine ile Japonya arasında bir ticaret anlaşması akdedilmiş ve balık unu, dondurulmuş balık istihsal edecek fabrikalar inşa edilecektir. Japonya, Gineye balıkçı gemileri satacaktır. Ana para iki memleket arasında eşit olarak bölünecektir.

Gine'nin yıllık balık üretiminin yaklaşık 6.500 ton olduğu tahmin olunmaktadır. Üretimin üçte ikisi kıyı balıkçılığından ve geri kalanı da Polonyalılar ile Ginelilerin müşterek işlettikleri şirketin üretiminden temin olunmaktadır.

Japon tekniğinin uygulanması sebebiyle, geçen sene üretimde çok büyük bir artış dedilmiştir. Bu üretimin 10.000 tona ulaşmış olduğu mümkündür. Bu artış Japonlar tarafından tutulan orkinoz balıklarına mütealliktir.

Hükümetin hedefi 20.000 tonluk bir üretime erişmektir. Kıyı balıkçılığı halkın ihtiyaçlarını karşılamaya yetecek, ve 10.000 ton imalât endüstrilerine, Avrupa, Amerikan pazarları için taze balık ihracatına tahsis olunacaktır. Yeni frigorifik tesisler Konakry limanına özel bir önem kazandıracaktır.

SİERRA LEONE

Bundan birkaç sene evvel, Sierra Leone'nin balıkçılık endüstrisi pek ilkel idi. Amerikalıların ve Japonların scombridae'ler üzerinde yapmış oldukları etüdler bu nevi balıkçılık için şiddetli bir alâkaya sebep olmuştur. 1961 senesinde Van Camp Seafood adlı Amerikan şirketi Japon ve İspanyol orkinoz balıkçı gemileri mübayaie etmiş ve başka gemilerin üretimini satın almıştır. Freetown şehrinde konserve fabrikaları ve frigorifik depolar inşa edilmiştir. Kissy adlı İtalyan şirketi üretimini Birleşik Amerika Devletlerine satmaktadır. Belki, Freetown bağımsız Afrika ülkelerinin en mühim balıkçı limanıdır. İspanyollar, mevcut avantajlardan yâni ikmal işleri, ruhtımlar ve hizmetlerden dolayı Freetown limanını ve hatta Monrovia limanını da tercih etmektedirler.

Bununla beraber, üretim memleket ihtiyaçlarını karşılayamayacak kadar kıyafetsizdir. İstatistiklerde görülen istihsalerin büyük bir kısmı transit geçirilmekte ve bunlar başka memleketlere tahsis olunmuştur.

FİLDİŞİ KIYISI

Bu memlekette balıkçılık endüstrilerine iştirak eden müteaddit şirketler mevcuttur. Abidjan'da donatılan orkinoz balıkçı gemilerinin kâffesi başka ülkelerin bayrağı altında seyrüsefer etmektedir. Fildişi Kıyısı sadece kıyı balıkçı gemilerine

sahiptir. Orkinozculuk yabancı teşebbüsler tarafından yapılmaktadır.

Mezkûr teşebbüslerin en önemlilerinden biri İtalyan - Japon müşterek şirkettir. 1961 senesinde bu şirket dört gemi donatmıştı ve istihsal edilen scombridae'ler Ortak Pazarın himayesi altında Fransa'ya ihraç edilmekte idi. Sözü edilen Şirket Abidjan'da daha büyük bir üs inşa etmek için önemli yatırımlar yapmıştır.

Abidjan limanında bulunan diğer önemli bir şirket de Fransız «SOGIT» şirkettir. Mezkûr şirket frigorifik tesislere sahip olup hesabına balıkçılık yapan gemiler için günde yaklaşık 40 ton buz imal etmektedir. SOGIT Japon, Fransız ve İspanyollardan, bazan Polonyalılardan, fakat çok seyrek olarak Sovyetlerden balık alımlarında bulunmaktadır.

Şirketin Müdürü Mr. Milcs, Abidjan'da vermiş olduğu bir mülâkatta 1964-1965 mevsimi thonidae istihsalının 10.000 tonu bulunduğunu açıklamıştır.

İtalyan - Japon müşterek şirketin gemileri Ekvator Afrikası açıklarında işletilmekte olan gemilerin en büyükleridir.

Fransız, İtalyan, Japon, Sovyet, Polonya ve Amerikan şirketleri arasında bir dereceye kadar rekabetin bulunduğu görünmektedir. Ancak üretimin kâffesine mahreç bulunduğunu söylemek gerekir. Balık her zaman vasat veya tatminkâr fiatlar üzerinden satılmakta, asla düşük fiatlar üzerinden elden çıkarılmamaktadır. Abidjan'daki diğer büyük bir şirket de CALİFORNİA'dır. Adı geçen şirket Fransız ana paraları ile desteklenmektedir, Fakat Amerikan Birleşik Devletlerine ihraç edilmek üzere, orkinoz balıklarının dondurulması üzerinde önemli tecrübeler yapmıştır. Şirketin tesisleri günde 81 tona kadar buz imâl etmekte ve depolama kapasitesi yaklaşık 1.500 tondur. Fransız ve İspanyol balıkçılık gemilerinin tuttukları orkinoz balıklarının bir kısmı CALİFORNİA şirketine satılmaktadır.

Abidjan sularında veya bu sulara yakın bölgelerde balık avlayan orkinoz balıkçı gemileri Fildişi Kıyısına ait değildir. Hükümet açık denizde denemeler yapmak için bir tuna-clipper satın almıştır. Bu denemeler Abidjan balıkçılık servislerine mensup teknisyenlerin yönetiminde yapılacaktır.

Fildişi Kıyısı limanlarına tescil edilmiş bulunan gemilerin hepsi eskidir ve modern teçhizattan mahrumdurlar. 1965 senesinde adı geçen memlekette 80 tonluk modern bir gırgır teknesi mevcuttu.

Balıkçılık filosunun eskiliğine rağmen, avcılık iyi ve çok kârlıdır. Durumu ve tesisleri sayesinde Abidjan, Afrikanın en iyi limanlarından biridir. Buz tedariki, av gereçleri, tamir ve erzak ile ilgili birçok problemler çözümlenmiştir.

Kıy: balıkçılığı: üretimi yılda 20.000 tona balığ olmaktadır. İstihsal edilen başlıca balıklar şunlardır: mahallî sardalyalar, genç orkinozlar, uskumru, soma, denton, köpek balığı, guitarra, deniz alası, bacoreta, goura ve çok sayıda ticari değeri haiz başka einsler.

Ülke, denizde birkaç gün kalabilecek iki veya üç gemiye sahiptir. Ancak diğer yirmi geminin teçhizatı ağ ile balık avcılığına ve kara sularında balık avcılığına el-

verişlidir. Bu balıkçılıktan elde edilen sonuçlar tatminkârdır.

Yukarıda zikredilen balıklara, özellikle Büyük Bassam ve Sassandra'daki sayısız küçük koylarda avlanan önemli miktarlardaki tatsız balıkların ilâve etmek gerekir.

GANNA

Gana çok iyi bir balıkçılık siyaseti izlemektedir. Gana hükümeti memleket sahillerinin arz ettiği zenginliği ve imkânları anlamış ve siyasetini büyük bir balıkçılık endüstrisinin kurulmasına doğru yöneltmiştir.

Mitsui Shipbuilding and Engineering Co. tersanesi, hükümetin kontrolü altında bulunan Ghana Fishing Co. ile balıkçı gemisi yapımı ile ilgili bir anlaşma imzalamıştır. Bu anlaşma, 1967 senesinde bitirilecek olan 1250, 1350 ve 1800 gros tonluk üç gemi ve iki taşıma gemisinin yapımını öngörmektedir. Ödeme yedi senelik bir devre üzerine kademelenmiştir. Japonlar gemileri donatmak üzere iki yüz Ganalı yetiştirmeyi taahhüt etmişlerdir. Diğer taraftan yüz kadar Ganalı makinist Moskova'da yetiştirilecektir. Bir Japon şirketi hâlen büyük bir ağ dokuma fabrikası inşa etmektedir. Bu fabrikanın imâl edeceği ağlar ithal olunanlardan daha ucuz ve aynı evsafa olacaktır. 1963 senesinde Japonya, Gana'ya 14.000 ton balık satmıştır. Amerikan Star-Kist şirketi Tema limanında evvelce görülmemiş bir balıkçılık üssü kurmuştur. Sovyetler Birliğinin de Gana'da bir üssü vardır ve istihsalini Japonlarınkinden daha ucuz satmaya eğilimlidir.

Sovyetler, hatta Japonlar ve Amerikalılar istihsallerinin büyük kısmını Avrupa, Asya ve Kuzey Amerikada satmaktadır. Hernekadar elde istatistikler yoksa da, Sovyet fabrika gemileri çok müessirdirler. Bu gemilerin adedine göre karar verilecek olursa — İspanyol Oşinografi Enstitüsü bilimsel personeli bunlardan dördünü birarada görmüştür — rantabilitenin yüksek olduğu düşünülebilir. Halihazırda Gana'da satışlar Japonların satışlarının altındadır. Bir Japon şirketi özel tipte gemileri balıkçıların emrine mühüreye bulundurdu ve bunlardan birkaç tane daha inşa etmektedir.

Gana'nın balıkçılık endüstrisi diğer Afrika ülkelerinin endüstrilerine nazaran çok önemlidir. Son senelerde hayat seviyesi bariz bir şekilde yükselmiş ve balıkçılık endüstrisi alanında geleneğe sahip memleketlerin yaptıkları ekonomik yardımlar sayesinde fabrikalar aralıksız çalışmaktadır.

Bu hususta memleketin siyaseti iyimserdir ve ilişkilerini idame ettirirse balıkçılık endüstrisi seviyesinin yakın bir âtide çok yükseleceği düşünülebilir.

NIJERYA

Yakın zamanda, Lagos limanında ağ ile balık avcılığı yapmak üzere bir üs kurulmuştur. Geçen senenin birinci mevsiminde üretim 8.000 tonu aşmıştır. Japon hükümeti 500 ton kapasitede frigorifik tesis yapımı için 14.400.000 lira kredi vermiştir. 1961 senesinde ağla donatılmış iki balıkçı gemisi Nijerya sularında balık avlanmakta idi. Bugün, bu sulara 100 gros tonluk ve daha yüksek tonajda on gemi

balık avlanmaktadır. Dondurulmuş balık dağıtmak üzere, Nijerya'lılar bir şirket kurdular. Alçak suhunette 1000 ton balık depolayacak frigorifik tesisler, bir İskandinav şirketinin yardımı ile inşa halindedir.

Hernekadar Sovyetlerin işletme merkezleri Gana'da bulunuyorsa da hattüstüva sularındaki balıkçılık üsleri Lagos'tur.

Star-Kist şirketinin gemileri ve Danimarka, İngiliz, Norveç ve İspanyol gemileri de Nijerya limanlarına uğramaktadırlar. Nijerya, ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda balık istihsal edememekte ve böylece Gana gibi Avrupa ve Japon gemileri için enterasan bir pazar olmaktadır.

ANGOLA

Birçok fabrika gemiler Angola sularında işletilmektedir. Bu gemiler yazın Bering boğazında çalıştırıldıktan sonra kışın Angola açıklarında balık avlamaktadır.

Japonlar, Angolalı balıkçılardan avladıkları balıkları fabrika gemileri için satın almayı temenni etmektedirler, fakat Portekiz makamları bu plana engel olmaktadır. Hernekadar bu fabrika gemilere balık verilmesi kanun ile yasaklanmışsa da son seneler zarfında balık satılmaktadır. 1962 - 1963 mevsiminde Renshin-Maru adlı Japon fabrika gemisi tüketime hazır 500 ton balık istihsal etmiştir. Yapılan bir etüd, hattüstüva Afrikası balığının Pasifik balığından % 7 daha fazla protein ihtiva ettiğini göstermiştir. Bahis konusu etüd Ekvator sardalyasına (Sardinella cba) mütealliktir. Özel osinografik koşullar sebebiyle, bu cins balık Angola açıklarında pek çok istihsal edilmektedir. Bu sebeple, balıkçı gemilerinin istihsal ettikleri balıkları satın almak üzere fabrika gemilerinin bu bölgede bulunması gerekmektedir. Deniz tabanı yapısı sebebiyle gemiler dibi tarayamadıklarından, fabrika gemiler Angola ve diğer memleketlerin gemilerinin avladıkları balıkları satın almak zaruretindedirler.

Ancak teslimattaki istikrarsızlık dolayısıyla, Japonlar fabrika gemilerini Angola sularından geri çekmeyi kararlaştırmışlardır. Bering boğazındaki kötü av sonuçları Angola açıklarındaki av yerlerinde bilimsel bir etüd yapmaya zorlamıştır. Bu etüd Portekiz makamlarının yardımı sayesinde başarı ile yapılmıştır. Japon şirketleri bütün bir yıl tropik sularda, sonra Mozambik açıklarında ve sonunda Hint sularında avlanmayı düşünmektedirler.

Takriben 75 Afrika balıkçı filosu Angola açıklarında Japon gemilerine hemen hemen hergün sardalya, uskumru ve genç orkinoz teslim etmektedir. Bu cins balıkların İberik yarımadası sularında bulunanların aynı olmadıklarını, fakat birbirlerine benzediklerini ve balıkçıların bunlara verdikleri isimlerin hemen hemen doğru olduğunu unutmamak gerekir.

Prensip itibariyle, Renshin-Maru gemisini inşa etmiş olan tersane, Angola da yatırım yapmaya eğilimli değildir. Başka şirketler hükümetle müşterek çalışarak sermaye yatırımlardır. Renshin-Maru, Angola'da ilk seferinden sonra ve geçen sene içersinde dördüncü veya beşinci defa Luanda'ya uğramıştır. Japonların Anglo-

İs'lı balıkçılardan satın aldıkları cinsler arasında «kırmızı etli balık» ı zikretmeli. Japonlar bu balığı gemilerinde muameleye tabi tutmakta ve deseler balık unu ve yağı, vitamin ve başka yan ürünlerin üretiminde kullanılmaktadır.

Luanda'da Japon ve Portekiz ana paraları ile büyük bir fabrikanın yapımına ait proje yakın zamanda açıklanmıştır. Keza, büyük frigorifik depoların, ağ ile avlanacak balıkları muameleye tabi tutacak tesislerin, dondurma tesislerinin yapımı ve insan tarafından tüketilecek proteinlerin hazırlanışı ile balık unu ve başka yan ürünlerin üretiminde kullanılacak teçhizatın yapımı öngörülmüştür.

Japonlar, Amerikalılar ve Danimarkalılar arasında aktedilen bir anlaşma mucibince, dondurulmuş ve dehidrate balıktan müstak gıda üretimi ile ilgili çalışmalarına devam olunmaktadır. Danimarkalılar teçhizat verecekler, Japonlar personel ve gemi verecekler ve balığı muameleye tabi tutma işleri ile balık avcılığını deruhte edecekler. Amerikalılar sürümü ve taşımayı sağlayacaklar. Balıkları dehidrate etmek için Japon balıkçı gemilerine vakumlu frigorifik üniteler konulacaktır.

Hattüstüva sardalya üretimi yılda 15.000 tonu aşmakta olup dip balıkçılığı bakımından imkânlar çok büyüktür. Yalnız, bundan birkaç sene önce orkinoz ve thonidaler işletilmemişti. Angola, yabancıların menfaatlerine tâbi olmayan bağımsız bir orkinoz balıkçı filosuna henüz sahip değildir, fakat, genellikle, durum hattüstüva Afrikasının diğer ülkeleri için hemen hemen aynıdır.

KONGO (Brazaville)

Bu yeni cumhuriyet Hattüstüva bölgesinin en iyi orkinoz av yerlerine yakın bulunmaktadır. Star-Kist şirketi Punta-Negra'da (Karaburun) muhteşem bir fabrika inşa etmiştir. Denizde vukua gelen hareketler sebebiyle, Kongo kıyıları efsanevi zenginliklere sahiptir. Fransız arazilerinin balıkçılık siyaseti bariz bir şekilde iyi idi. Japonlar da meydana çıkıverdiler ve scombridae balıkçılığı yapmak amacıyla Punta-Negra'da yerleştiler. Kongo'nun dip balık üretimi önemli değildir. Bu ülkenin istiklali açık deniz orkinosu ve hattüstüva sardalyası avcılığındadır. Pazar hergün islah edilmektedir.

Geniş arazilere sahip ve iki büyük müstahsil ve iki büyük müstehlik ülke vardır. Bunlardan biri Fas, diğeri Kap arazileridir.

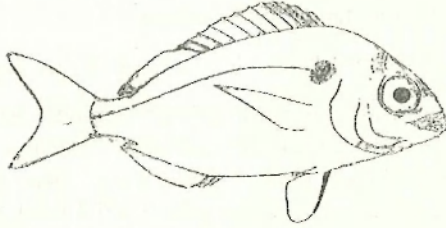
Kap arazileri mükemmel av üsleridir. Fakat bu üslere ulaşmak için müessir bir filoya ihtiyaç vardır. Ancak, mütehasıs bir balıkçı filosuna sahip olan memleketler, modern ve müessir gemilerin gidebileceği bu kadar uzak sularda balık avlayabilirler. Güney arazileri önemli miktarlarda balık avlamakta ve önemli miktarlarda balık da iyi beslenen pazarlarda satılmaktadır.

Sahrayz gelince; üretim ve dağıtım merkezlerinin tesisinde raslanan başlıca müşkülât her zaman susuzluk olmuştur. Güç ve melce vermeyen bir kıyı üzerinde bulunan muhteşem ve mahfuz limanı ile Villa-Cisneros iyi kötü günler görmüş bir balık imalathanesine bir müddet sahipti. Sonunda İspanyol mühendislerinin gayreti sayesinde su bulunmuştur. O derece bol su elde edilmiştir ki kuyulardan çoğunu kapatmak gerekmiştir.

Pek az yer Villa-Cisneros kadar yatırımlara elverişlidir. Gelecekte bir frigorifik endüstrinin ve bir balık unu fabrikasının kurulması, yosunlardan endüstriyel şekilde faydalanılması, 150 gros tona kadar gemileri alabilecek havuzlar ve balıkçı gemilerinin ikmali için ideal bir yer, Villa-Cisneros'un birinci derecede bir balıkçılık merkezi haline gelmesine yardım edecektir.

Villa-Cisneros sadece 1500 kilometre tülünde bir kıyı üzerinde bir tek üs değil, fakat, aynı zamanda çölün heyeti umumiyesi için bir dağıtım merkezi olacaktır. Aynı zamanda, Villa-Cisneros'un yeni krüstase ve molüsk av yerlerinin aranmasına başlanmak üzere uygun bir üs teşkil edeceği düşünülebilir. Bir oşinografik etüd ve balıkçılık araştırma laboratuvarının kurulması çölün bu büyük limanını, Sahra sahili deniz faunası biyolojisi üzerinde çalışacak bir araştırma merkezi haline getirecektir.

(Devam edecek)

Dünya Balıkçılık Âlemi

İÇ HABERLER

★ Et ve Balık Kurumunun İstanbul Bölge Müdürlüğü lağvedilmiş ve Kurumun Beşiktaş Soğuk Deposu binasında İstanbul Şube Müdürlüğü kurulmuştur.

Ayrıca, İstanbul Balıkçılık ve Beşiktaş Soğuk Depo Müdürlükleri de kaldırılmış ve Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünde bir Balıkçılık Müdürlüğü ihdas edilmiştir. Eski İstanbul Balıkçılık Müdürlüğünün İstanbul'da bırakılan servisleri yeni kurulmuş bulunan ve 1 Kasım 1966 tarihinden itibaren çalışmaya başlayan İstanbul Şube Müdürlüğüne bağlanmıştır.

İstanbul Şube Müdürlüğüne Kurumun müfettişlerinden Hulusi Utkan, ve Ankara'daki Balıkçılık Müdürlüğüne eski İstanbul Balıkçılık Müdürü Muzaffer Eya oğlu atanmıştır.

★ Birinci Beş Yıllık Plânın uygulanması ile ilgili olarak ihdas edilen Balıkçılık Özel İhtisas Komisyonunun İstanbul Alt Komisyonu, 9-12 Kasım 1966 tarihlerinde Et ve Balık Kurumunun İstanbul Şubesi Müdürlüğünde toplanarak, 1968-1972 İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı ile ilgili su ürünleri üretimi, dış talep ve sadece özel sektöre ait yatırım projeksiyonları ve bu hedeflere erişebilmek için öngörülen tedbirleri hazırlayarak Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığına sunmuştur.

★ Et ve Balık Kurumu Eylül 1966 ayında Zeytinburnu Et Kombinasında balık unu ve yağı üretiminde bulunmak üzere 1.9 ton balık satın almış ve mezkûr Kombinede 0.3 ton balık unu imâl etmiştir. Kurum aynı ay içerisinde Trabzon Balıkyağı - Unu Fabrikası imalatı 4.9 ton yunus yağı ve 66.4 ton hamsi yağı ile Zeytinburnu Et Kombinası imalatı 0.3 ton balık unu satmıştır.

★ Et ve Balık Kurumu Eylül 1966 ayı içerisinde 4218 çift palamut satmıştır.

★ Et ve Balık Kurumuna ait frigorifik nakliye gemileri Eylül 1966 ayında navlun bedeli toplamı 138.075 Türk Lirası karşılığında 700.6 ton çeşitli gıda maddesi taşımıştır. Bu yükün 24.675 Türk Lirası kıymetindeki 293.4 tonu memleket limanları arasında ve 113.400 Türk Lirası kıymetindeki 407.2 tonu yabancı limanlar arasında taşınmıştır.

Taşınan gıda maddelerinin 13.4 tonu et, 94.2 tonu tereyağ, 280.0 tonu Tusloğ ve 313.0 tonu peynirdir.

★ Et ve Balık Kurumuna ait Soğuk Depolarda Ağustos 1966 ayında 121.2 ton soğutulmuş olarak ve 26.3 ton dondurularak toplam 147.5 ton çeşitli su ürünleri muhafazaya alınmıştır. Dondurulmuş olan su ürünlerinin hepsi deniz ve tatlısı balıklardır.

Eylül 1966 ayında 248.2 ton soğutulmuş olarak ve 18.6 ton dondurularak toplam 266.8 ton çeşitli su ürünleri muhafazaya alınmıştır. Mezkûr ay içerisinde dondurulmuş olan su ürünlerinin 1.7 tonu karides geri kalanı deniz ve tatlısı balıklardır.

★ Et ve Balık Kurumu Soğuk Depoları Temmuz - Eylül 1966 üç aylık döneminde toplam 9894,6 ton buz imal ve 9877,6 ton buz satmıştır. Soğuk Depolarda dönem sonunda stokta kalan buz miktarı 73.8 tondur.

DIŞ HABERLER

İspanya

★ İspanyol balıkçı filosu Batı Avrupalının en büyük ve en modern filosu haline gelmiştir. 1951 senesinden bu yana, toplam günlük işleme kapasitesi 2500 ton olan 97 frigorifik trawl gemisi hizmete girmiştir. Bu gemiler uzun yol İspanyol balıkçı filosunun toplam gros tonajının dörtte birini teşkil etmektedir. Balıkçı Filosunu Kalkındırma Kanunu mucibince, İspanyol Hükümeti 283 aded yeni gemi yapımı için 1961-1965 döneminde 702 milyon Türk Lirası kredi açmıştır. 1965 senesinde, bu gemilerden 173 tanesi denize indirilmiştir.

«Commercial Fisheries Review»den

Romanya

★ Romanya'nın Gıda Endüstrisi Bakanlığı müsteşarı, kıçtan ağ döküp toplayan Romen trawl gemilerinin seferlerini 120 günün altına indirmeye muvaffak olduklarını ve programlaştırılmış olan miktarları avladıklarını beyan etmiştir. 1966-1970 döneminde balıkçı filosuna iltihak edecek balıkçı gemileri için halen mürettebat yetiştirilmektedir.

Köstence adlı kıçtan ağ döküp toplayan trawl balıkçı gemisi Atlantikte 110 gün süren seferinden sonra avladığı balıkları boşaltmak üzere, Temmuz 1966 da memlekete dönmüştür. Mezkûr gemi yakında Newfoundland'ın güneyindeki av bölgelerine hareket edecektir. Romanya'nın Galati adlı ikinci trawl balıkçı gemisi Newfoundland'ın güneyindeki Georges Bank açıklarında ringa avlanmakta idi.

Tuna deltasında ve mezkûr nehir boyunca balık çıkarmaya mahsus yeni yuvalar vardır. 1966-1970 Beşinci Beş Yıllık Plânın sonuna doğru Tuna Deltasında tatlı su balık üretimi 25.000 tona yükselecektir. 1965 tatlı su balıkları üretimi 9000 ton olmuştur.

«Commercial Fisheries Review»den

Yugoslavya

★ Yugoslavya'nın ilk açık deniz orkinoz balıkçı gemisi, Gabon açıklarındaki Annoban Adası yakınına yaptığı seyahatten sonra 9 Ağustos 1966 tarihinde Fildişi Kıyısının Abidjan limanına varmıştır. Adı Jugoatlantik I. olan mezkûr gemi 50 ton yellowfin ve skipjack avlamıştır. Yugoslavyanın Pula tersanesinde inşa edilmiş olan bu gemiye iki kardeş gemi Batı Afrika açıklarında iltihak edecektir.

Jugoatlantik sınıfı gemiler 47 metre boyunda ve 9.5 metre genişliğindedirler. 1100 metre tûlünde ve 117 metre eninde purse seine'ler, power block, hidrolik vinci

dizel ile çalıştırılan 15 tonlu saç gırgır motorla techiz edilmişlerdir. Bu anbarın kapasitesi 425 tondur.

Yugoslavlar 3 orkinoz gemisinin tutacağı balıkları Abijdan, Monrovia, Freetown ve Dakar limanlarında yâni av sahasına yakın bulunan limanda karaya çıkaracaklardır.

«Commercial Fisheries Review»den

İs'ambul Boğazının Ortaköy ile Beylerbeyi arasında 18 Kasım 1966 Cuma sabahı saat 5.40 da Romen bandıralı 7158 tonluk «Ploiesti» tankeri içinde 10 kişi bulunan 30 - 40 tonluk balıkçı motorü «Bereket»e çarparak batırılmıştır. Kaza sonunda 7 kişi kaybolmuş ve üç kişi etraftan yetisen balıkçılar tarafından kurtarılmıştır.

Ölen balıkçıların ailelerine baş sağlığı dileriz.

BALIK VE BALIKÇILIK

BALIK VE BALIKÇILIK

(FISH and FISHERY)
Foundation : 1953

VOL. XIV No. 11	NOVEMBER 1966	ET ve BALIK KURUMU G. M. İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ BEŞİKTAŞ - İSTANBUL	EDITOR H. UTKAN
---------------------------	-------------------------	---	----------------------------------

CONTENTS

	<u>Page</u>
MAMMALS IN THE SEA (PART XI)	1
Extending of modern whale fishing throughout the world seas, processing of caught whales in the mother ship, products obtained from the whales, whalebone, whale oil, species of caught whales.	
NORMAY: A LAND OF INDIVIDUALISTS	7
SIX HUNDRED PERCENT INCREASE IN THE WEST AFRICAN OFF SHORE FISHERY	14
WORLD FISHING NEWS	22

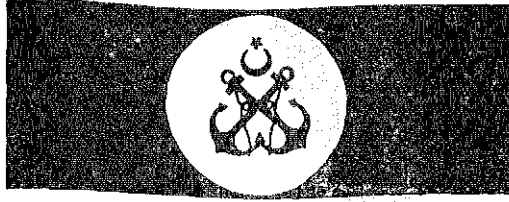
Kurumumuz Trabzon Fabrikasında en yeni ve teknik metodlarla istihsâl olunan :

NATUREL YUNUS YAĞI

devamlı olarak iç ve dış piyasaya satılmaktadır.

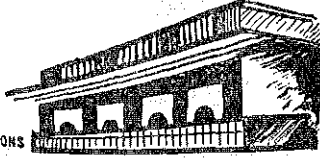
Sanayici ve tüccarlarımızın doğrudan doğruya Et ve Balık Kurumu İstanbul Şube Müdürlüğü, Beşiktaş veya Balık Yağı ve Unu Fabrikası Müdürlüğü, Trabzon adreslerine müracaatları rica olunur.

**ET VE BALIK KURUMU
İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

BANKACILIK

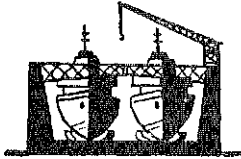
ALL BANKING TRANSACTIONS

DENİZYOLLARI İŞL.
TURKISH MARITIME LINES

LİMAN İŞLETMESİ

HARBOUR SERVICES

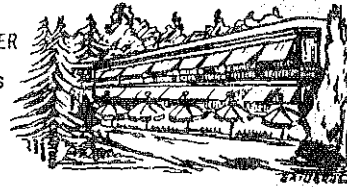

GEMİ İNŞA ve TAMİR İŞL.

SHIP CONSTRUCTION
AND DRY DOCKING

TURİSTİK TESİSLER

TOURISTIC RESORTS

DENİZCİLİK BANKASI T.A.O.

TURKISH MARITIME BANK

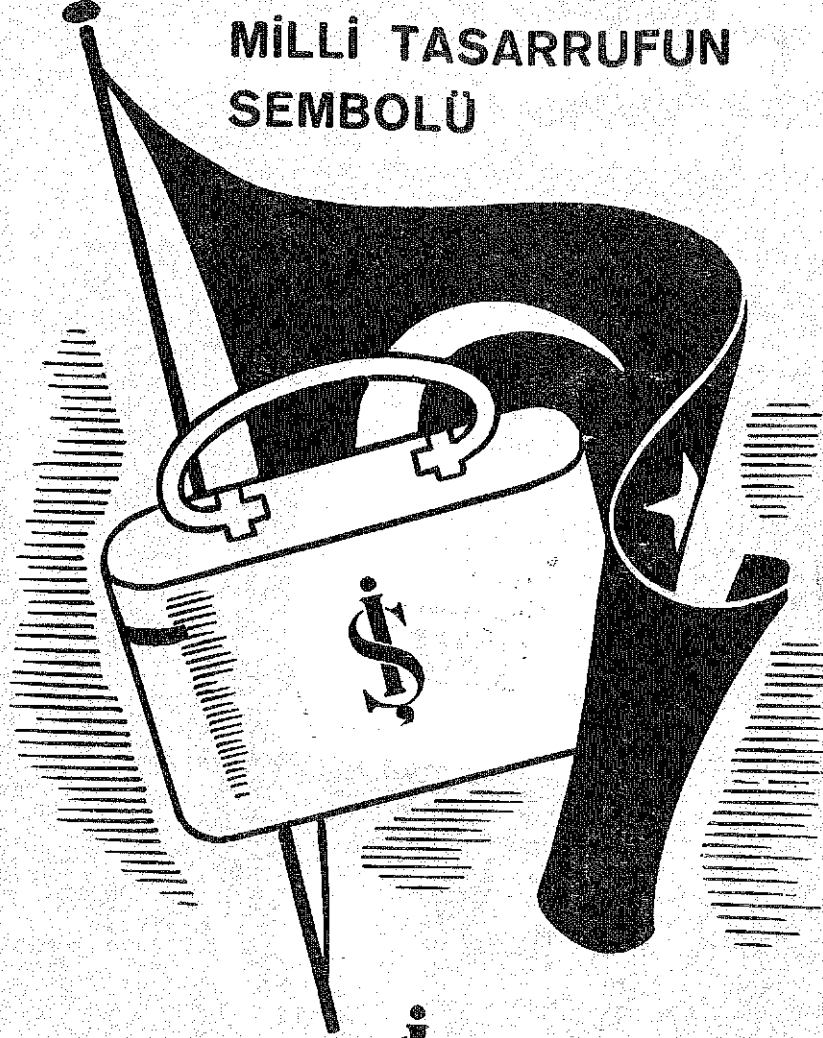
Balıkçılarımıza

M.W.M. (Halk dili ile Marşal) deniz motorlarına ait yedek parçaların satışına Et ve Balık Kurumu İstanbul Şube Müdürlüğünde devam edilmektedir.

İsteklilerin Et ve Balık Kurumu Şube Müdürlüğü, Beşiktaş, İstanbul adresine müracaatları rica olunur.

**ET VE BALIK KURUMU
İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

MİLLİ TASARRUFUN
SEMBOLÜ

TÜRKİYE BANKASI
paranızın.. istikbalinizin emniyeti

**Elinde
bu gün bir tasarruf cüzdanı var
yarın yüzbinler olacak**

UGUR M.

KÜÇÜK TASARRUFLARINIZA BÜYÜK İMKANLAR

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI

BAŞAK SİGORTA A.Ş.

Türkiyede Sermayesi ve Teşkilatı En Büyük Sigorta Şirketi
Sermayesi : 3.000.000

YANGIN — NAKLIYAT — HAYAT — KASKO — TRAFİK
FERDİ VE KOLLEKTİF KAZA — HIRSIZLIK
CAM KIRILMASI — UMUMİ MES'ULİYET
S İ G O R T A L A R I

Cabuk İş — Kolay Ödeme

TÜRKİYENİN HER TARAFINDA
T. C. ZİRAAT BANKALARI,
EMNİYET SANDIKLARI ve
TURİZM BANKASI

ACENTELEDİR

VİTA'yı çok seviyor...

VİTA'nın tadı o kadar nefis ki, VİTA ile pişen bir yemekten daha lezzetli bir şey olabilir mi!

VİTA, kalorisi bol ve kuvvet sağlayan bir gıdadır.

VİTA hafiftir, mideyi yormaz, çünkü fevkalâde sâf ve asiditesi az olan nebatî yağlarla imâl edilir.

GRAFİKA

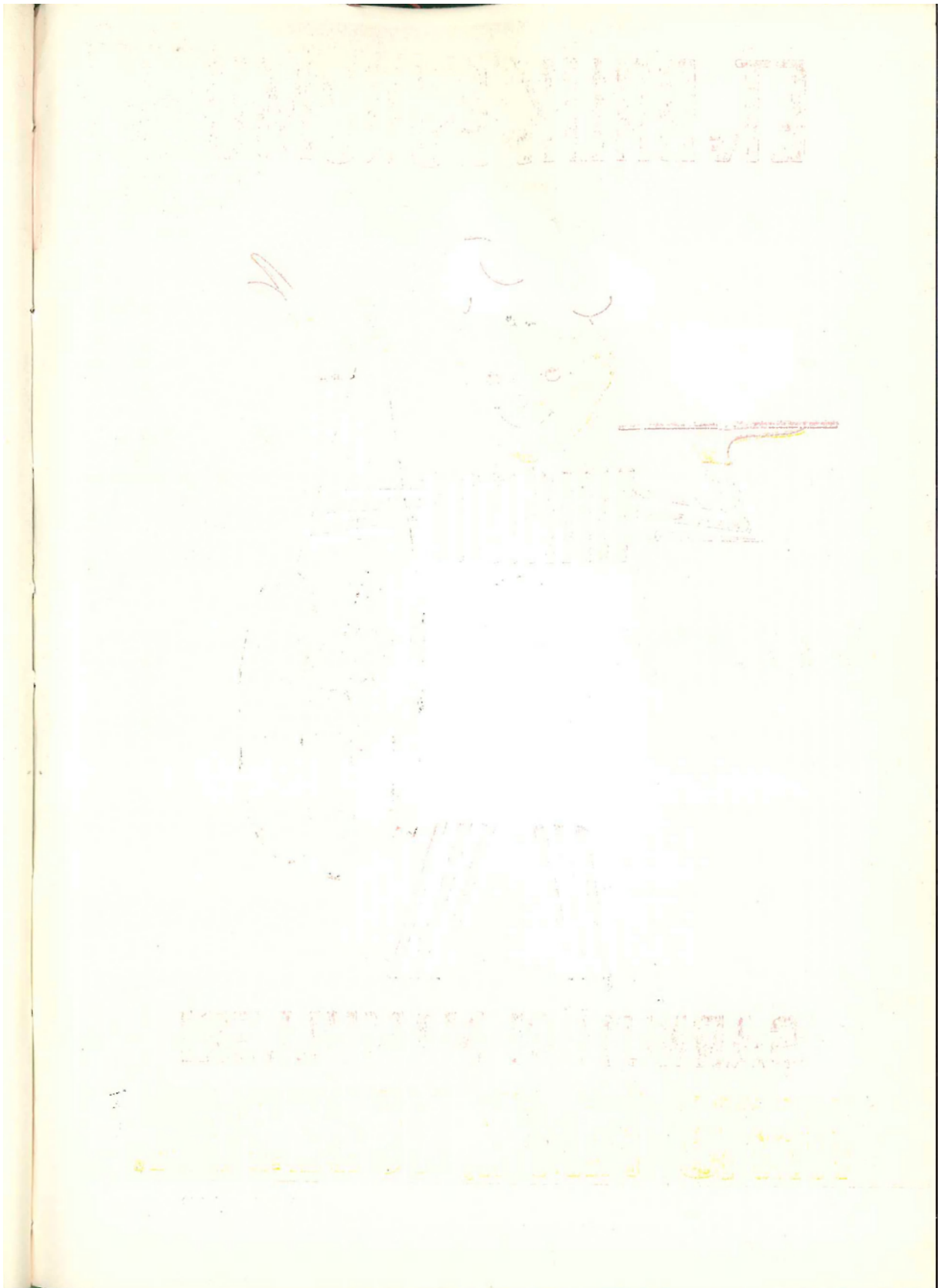

VİTA sayesinde
kocanız yemekleri
çok kolay hazmeder.
Keyfi yerinde
olur.

**yemeğin lezzeti
midenin dostudur.**

V-127

ET VE BALIK KURUMU

ŞARKÜTÖRİ MAMULLERİ
NEFİS, TEMİZ, UCUZDUR.

NECMI

EBK 90/1966

ÇINAR BASIMEVİ
İstanbul

F : 125 Kr.